

Patarimai būsiniams teatro egzamino kandidatams

Parengė Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos
Teatro ir kino pedagogikos studijų programos studentai, dėst. doc. dr. Vida Kazragytė

Režisieriams (etiudo kūrimo kryptis):

- Tiksliai žinokite apie ką yra jūsų etiudas ir galėkite jį nusakyti vienu sakiniu. Tai reikalinga ne komisijai, bet jums patiems. Kūrybos procese priėjus aklavietę reiktų sau priminti tą *apie ką* ir atsakymus bei sprendimus pavyks atrasti greičiau. Be to šis tikslus žinojimas taip pat yra labai svarbus aktoriams, bet būtent režisierius yra atsakingas, kad pagrindinė etiudo mintis būtų gerai suvokiama ir žinoma visiems kūrybiniame procese dalyvaujantiems žmonėms.
- Nebijokite keisti. Atsisakyti pirmosios idėjos, sugalvotų sceninių sprendimų, net jeigu jums atrodo, jog jie puikiai atskleidžia jūsų nešamą į sceną mintį. Eksperimentuokit per repeticijas, kelkit iššūkius aktoriams, keiskit aplinkybes, etiudo veiksmo vietą ir laiką, apkeiskit aktorių vaidinamus personažus vietomis. Net jeigu daug ko nepanaudosite (o visko tikrai nepanaudosite) egzamino variante, etiudas bus gyvas, aktoriai geriau suvoks ką ir kodėl daro scenoje.
- Aktoriai scenoje turi turėti veiksmą. Tiesiog stovėti ar sėdėti scenoje ir kalbėti tekstą aktoriui nėra patogu. Net paprasčiausias veiksmas, pavyzdžiui, bulvių skutimas padeda aktoriui tvirčiau jaustis scenoje.
- Etiudo ritmas turi kisti. Vienodas ritmas scenoje trukdo žiūrovui suvokti mintį. Tai lygiai tas pats kaip klausytis žmogaus, kuris kalbėtų ta pačia vienoda intonacija. Po kurio laiko mes tiesiog nebesuvokiam, ką jis nori pasakyti ir nustojam klausytis.
- Kvieskitės į repeticijas žiūrovą. Žinoma, pirmaisiais susitikimais jis tikrai nepadės, bet vėliau žiūrovas yra labai reikalingas. Žmogui, stovinčiam scenoje, kad ir vienas žiūrovas jau yra publika. Aktorius iškart ir vaidins, ir veiks, ir jausis kitaip. Tad ir visas etiudas pasikeis. Nebūtinai į blogą. Kad ir kaip bebūtų žiūrovas ne tik pats galės pasakyti savo nuomonę apie etiudą, bet ir pats etiudas kalbės už save, kuomet jį stebės ne tik režisierius.

Aktoriams (vaidmens atlikimo kryptis):

- Būkite aktyvūs kūrybinio proceso dalyviai, nebijokite siūlyti savo idėjų, dalinkitės su režisieriumi savo patirtimis, tačiau žinokite, kad paskutinis žodis priklauso būtent režisieriui.

- Išmokite tekstą laiku, pasiskaitykite tekstą prieš repeticiją, prisiminkite pastabas, kurias jums buvo išsakęs režisierius. Tai – aktoriaus darbas.
- Per repeticijas, net jeigu salėje tėra tik režisierius, kalbėkite paskutinei žiūrovų eilei. Buvimas scenoje reikalauja kitokio kalbėjimo nei realiame gyvenime. Tai turi tapti įpročiu, kad jau vaidinant prieš žiūrovą nebereiktų apie tai galvoti.
- Nesitaupykite scenoje. Žinoma, nereikia perspausti, tačiau jeigu jūs scenoje nuolat veikiate vienodu ritmu, žiūrovams sunku išsėdėti.
- Kurkite savo personažą. Susikurkite jo priešistorę, apgalvokite, kokie galėtų būti jo pomėgiai, santykiai su šeima, ko jis bijo, ką myli, ko nekenčia. Net jeigu šie atsakymai nėra niekuo susiję su etiude vykstančiu veiksmu, tai padės jums tvirčiau jaustis scenoje ir kurti įdomesnį personažą.
- Partneris scenoje yra svarbiausias. Geriausias būdas įveikti scenos baimę – suvokti, jog jūsų personažui kitas veikėjas yra svarbesnis nei jis pats.